

MEZINÁRODNÍ
BESTSELLER

SICILŠTÍ LVI

SÁGA RODU FLORIŮ

STEFANIA AUCI

PŘELOŽILA
ALICE FLEMROVÁ

 metafora

Velkolepý i niterný příběh o cestě k bohatství a moci jedné z nejzámožnějších italských rodin Tři generace cílevědomých, mocichtivých mužů a vzpurných i oddaných žen a jejich vzestup ze skromných poměrů přes budování obchodního impéria a vstup do politiky až na vrchol přísné hierarchie uzavřené sicilské společnosti.

Kniha se po vydání v Itálii v roce 2019 stala největším bestsellerem roku s více než 300 000 prodanými výtisky.

„Kniha nese vliv Lampedusova Geparda i Camilleriho historických románů a dokáže vás vtáhnout takovým způsobem, že si připadáte, jako byste tam opravdu byli. Neutápí se v sentimentálnostech, jazyk je rázný a příběh drsný.“

– Famiglia Cristiana

STEFANIA AUCI

SICILŠTÍ LVI

SÁGA RODU FLORIŮ

STEFANIA AUCI

SICILŠTÍ LVI
SÁGA RODU FLORIŮ

Přeložila Alice Flemrová

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

*Knih vychází za finančního přispění
Ministerstva kultury ČR.*

I leoni di Sicilia © Stefania Auci

© 2019 Casa Editrice Nord, s.u.r.l., Gruppo editoriale Mauri Spagnol

Czech edition published by arrangement with Agentia Literara Livia Stoia

Translation and afterword © Alice Flemrová, 2020

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2020

All rights reserved

ISBN 978-80-7625-474-9 (ePub)

ISBN 978-80-7625-473-2 (pdf)

ISBN 978-80-7625-098-7 (print)

*Věnováno Federicovi a Eleonoře,
odvaze, lehkovážnosti, strachu a šílenství,
jež jsme spolu sdíleli během ztracených
a znovu nalezených dnů.*

*Byť ztracen boj –
vše ztraceno tím není: nezdolná
tu vůle, žádost msty, zášť nemroucí
a smělost nikdy couvnout, nevzdát se
a vše, co k nezkrúšenství přísluší.*

JOHN MILTON

(John Milton, *Ztracený ráj*, Praha: J. Otto, [1911], překlad Josef Julius David)

PROLOG

Bagnara Calabria, 16. října 1799

Cu nesci, arrinesci.
„Odvážnému štěstí přeje.“

SICILSKÉ PŘÍSLOVÍ

Zemětřesení je sykot, který se zrodí z moře a vklíní se do noci. Bobtná, narůstá, promění se v dunění, jež protrhne ticho.

Lidé v domech spí. Některé probudí cinkání nádobí, jiné, jakmile začnou třískat dveře. Ale všichni už jsou na nohou, když se chvějí zdi.

Bučení, štěkot psů, modlitby, nadávky. Hory ze sebe setřásají kameny a bláto, svět se převrací.

Záchvěv dorazí do contrary Pietraliscia, popadne základy jednoho stavení, zuřivě s nimi zacloumá.

Ignazio otevře oči, ze spánku ho vytrhlo chvění, jež otřásá zdmi. Nad sebou má nízký strop, který jako kdyby na něj padal.

Není to sen. Je to ta nejhorší možná skutečnost.

Postel Vittorie, jeho malé neteře, se před ním vlní mezi stěnou a prostředkem místnosti. Na lavici poskakuje plechový kufřík, spadne na podlahu spolu s hřebenem a břitvou.

Domem se rozléhají ženské výkřiky: „Pomoc, pomoc! Zemětřesení!“

Ten křik ho přinutí vyskočit z postele. Ale Ignazio neutíká. Nejdřív se musí postarat o Vittorii: je jí teprve devět let, je tak vyděšená. Odtáhne ji pod postel, kde bude chráněná před padající omítkou.

„Zůstaň tady, rozumíš?“ řekne jí. „Ani se nehni.“

Vittoria přikývne. Hrůza jí vůbec nedovoluje mluvit.

Paolo. Vincenzo. Giuseppina.

Ignazio vyběhne z místnosti. Chodba mu připadá nekonečná, i když je to jen pár kroků. Cítí, jak mu stěna mizí pod rukama, podaří se mu se jí znovu dotknout dlaní, ale je pohyblivá, jako by byla živá.

Dostane se do ložnice svého bratra Paola. Okenicemi dovnitř proniká břit světla. Giuseppina, švagrová, vyskočila z postele. S varováním, že Vincenzovi, několikaměsíčnímu synovi, hrozí nebezpečí, ji probudil mateřský instinkt. Snaží se vyndat spící novorozeně z kolébky visící na stropních trámech, ale proutěný košík je zcela v moci seizmických vln. Ženy se zmocnilo zoufalství, pláče a natahuje paže, zatímco kolébka se zběsile houpe.

Šál, který má přes sebe, spadne a odhalí nahá ramena. „Synáčku! Tady jsem, *Maronna mia*, pomozte nám!“

Giuseppině se podaří nemluvně uchopit. Vincenzo otevře oči a dá se do pláče.

Ignazio v tom zmatku zahlédne nějaký stín. Jeho bratr Paolo. Seskočí z matrace, popadne manželku a vystrčí ji na chodbu. „Ven!“

Ignazio se vrátí. „Počkej! Co Vittoria!“ zakřičí. V černotě pod postelí najde Vittorii, je schoulená do klubíčka, rukama si zakrývá hlavu. Vezme ji do náruče, utíká pryč. Kusy omítky se odlupují od stěn a zemětřesení dál kvílí.

Cítí, jak holčička hledá skryš a chytá se jeho košile, obrací látku naruby. Přitom ho škrábe, tak moc se bojí.

Paolo je strká ven přes práh, po schodech dolů. „Tudy, pojdte.“

Utíkají doprostřed dvora, zatímco záchvěv dosahuje nejvyšší síly. Sevřou se v jediném objetí, hlavy se dotýkají, víčka pevně sevřená. Je jich pět. Jsou tam všichni.

Ignazio se modlí a třese se a doufá. Už to končí. Musí to skončit.

Čas se rozmělní na milion okamžiků.

Pak, tak jako vzniklo, dunění utichá, až zmlkne docela.

Na chvíličku existuje jenom noc.

Ale Ignazio ví, že ten klid je falešný pocit. Zemětřesení je životní lekce, z níž byl nucen si vzít ponaučení dost brzy.

Zvedne hlavu. Skrz košili cítí Vittoriinu paniku, její nehty, které se mu zarývají do kůže, její třas.

Čte strach ve tváři své švagrové, úlevu v té bratrově; vidí Giuseppinin pohyb, jímž hledá manželovu paži, a Paola, který se jí vysmekne a zamíří ke stavení. „Díkybohu dům pořád stojí. Zítra na denním světle uvidíme škody a...“

Vincenzo si tu chvíli vybere a spustí zoufalý pláč. Giuseppina ho houpe v náručí. „No tak, srdíčko moje, neplakej,“ konejší ho. Přitom přijde blíž k němu a k Vittorii. Giuseppina je ještě pořád hrůzou bez sebe: Ignazio to pozná podle přerývaného dechu, pachu potu, strachu, jenž se mísí s mýdlovou vůní noční košile.

„Vitto', jak je ti? Není ti nic?“ ptá se Ignazio.

Neteř vrtí hlavou, ale dál se drží strýcovy košile jako klíště, ba ještě pevněji. Ignazio jí násilím rozevře pěstičku. Chápe její strach. Holčička je sirotek, je to dcera jeho bratra Francesca. On a jeho žena zemřeli před pár lety a nechali dceru v péči Paola a Giuseppiny, ti jediní jí mohli poskytnout rodinné zázemí a střechu nad hlavou.

„Jsem tady. Buď klidná.“

Vittoria se na něj upřeně dívá, mlčí, pak se pověsí na Giuseppinu, stejně jako se předtím držela jeho, jako tonoucí.

Vittoria žije u Giuseppiny s Paolem od doby, kdy se vzali, jsou to necelé tři roky. Má stejnou povahu jako strýc Paolo, je mlčenlivá, hrdá, zdrženlivá. A přesto je to v té chvíli jen vystrašená holčička.

Ale strach má mnoho masek. Ignazio ví, že jeho bratr například nebude plakat nad rozlitym mlékem. Už teď s rukama v bok a zlostným výrazem soustředěně hledí na dvůr a na hory, které uzavírají dolinu. „Marjá panno, jak dlouho to trvalo?“

Jeho otázka zapadne do ticha. Ignazio pak odpoví: „To nevím. Dlouho.“ Pokouší se ovládnout třas, který ho rozechvívá zevnitř. Tvář má napnutou leknutím, sanici postříkanou světlými ježatými vousy a ruce útlé, nervózní. Je mladší než Paolo, který navíc vypadá starší, než je.

Napětí se rozpouští do jakéhosi vyčerpání a uvolňuje místo fyzickým pocitům: vlhku, nevolnosti, kamenům tlačícím do chodidel. Ignazio je bos, v noční košili, prakticky nahý. Odhrne si vlasy z čela, prohlíží si bratra, pak švagrovou.

Ve chvíli se rozhodne.

Zamíří k domu. Paolo ho dohoní, zatahá ho za paži: „Kam chceš jako jít?“

„Potřebujou příkrývky.“ Ignazio pohodí hlavou směrem k Vittorii a Giuseppině, která kolébá novorozeně. „Zůstaň se svojí ženou. Zajdu tam já.“

Nečeká na odpověď. Rychle a zároveň opatrně vyjde po schodech. Zastaví se ve vchodu, aby zraku dopřál čas přivyknout přítmi.

Talíře, vybavení domu, židle: všechno se válí na zemi. Vedle díže se nad podlahou ještě vznáší moučný mrak.

Sevře se mu srdce: tenhle dům přinesla Giuseppina jeho bratru Paolovi věnem. Je to jejich domov, to je pravda, ale je to i přívětivé místo, kde se člověk může cítit vítaný. Je děsivé vidět jej takhle.

Váhá. Ví, co se může stát, kdyby měl přijít další otřes.

Ale je to jen mžik. Vstoupí, strhne příkrývky z postelí.

Dojde do svého pokoje. Najde vak, ve kterém má svoje pracovní náčiní, sebere ho. Nakonec najde i kovovou skříňku. Otevře ji. Matčín snubní prsten se zaleskne ve tmě a jako kdyby mu chtěl dodat útěchu.

Strčí skříňku do vaku.

V chodbě zahlédne na zemi Giuseppinin šál: švagrová ho musela ztratit při útěku. Nikdy ho neodkládá: nosí ho od prvního dne, kdy přišla do jejich rodiny.

Popadne ho, vrací se ke dveřím, pokřičuje se směrem ke krucifixu visícímu na zárubni.

O chvíličku později se země znovu začne otrásat.

„Tenhle netrval tak dlouho, díky Bohu.“ Ignazio se dělí o příkrývky s bratrem, jednu dá Vittorii. A nakonec šál.

Když jí ho podává, Giuseppina přejíždí rukou po noční košili, ucítí nahou kůži. „Ale...“

„Našel jsem ho na zemi,“ vysvětluje Ignazio a sklopí zrak.

Ona zašeptá: „Děkuju.“ Zachumlá se do tkaniny, aby našla hřejivý pocit, který by ji zbavil toho nepřírozeného chladu. Mrazení tvořeného úzkostí a vzpomínkami.

„Je zbytečný zůstat pod širým nebem.“ Paolo otevře dveře od chlěva. Kráva slabým hlasem protestuje, když ji táhne za ohlávku, aby ji uvázal k protější stěně. Pak pomocí křesadla rozsvítí lucernu. Nachystá hromádky sena podél stěn. „Vittorie, Giuseppino, posadte se.“

Je to starostlivé gesto, Ignazio to ví, ale tón zní jako rozkaz. Ženy mají vytřeštěné pohledy, které upírají na nebe a na cestu. Stály by na dvoře celou noc, kdyby jim někdo neřekl, co mají dělat. To je úkol hlavy rodiny. Být silný, ochraňovat: tohle dělá muž, především pak muž, jako je Paolo.

Vittoria a Giuseppina se svezou na kupku sena. Holčička se schoulí do klubíčka s rukama sevřenýma v pěst před obličejem.

Giuseppina se na ni dívá. Dívá se na ni a nechce vzpomínat, jenže paměť je záludná, je to potvora, vyšplhá se jejími útroby, sevře jí hrdlo a stáhne ji do minulosti.

Její dětství. Její rodiče, mrtví.

Žena pevně stiskne víčka, vzpomínku zažene hlubokým povzdechem. Nebo se o to aspoň pokusí. Přitiskne k sobě Vincenza pevněji, pak si stáhne noční košili a dítě se okamžitě přísaje k bradavce. Ručičky se sárají po jemné pokožce, nehty ji škrábou kolem prsního dvorce.

Je živá, její syn je živý. Nebude z něj sirotek.

Ignazio mezitím stojí ve dveřích. Zkoumá profil stavení. I v temnotě pátrá po známkách zborcení, po nějaké prasklině, po sesuté zdi, a nic nenachází. Nevěří tomu, skoro se neodvažuje doufat, že by se *tentokrát* nestalo nic.

Vzpomínka na matku je závan větru uprostřed noci. Matka se směje, vztahuje k němu paže a on je malý a běží jí vstříc. Skříňka ve vaku je najednou strašně těžká. Ignazio ji vytáhne, vyndá z ní prsten z kovaného zlata. Sevře ho v pěsti, ruku má na srdci.

„Maminka.“

Řekne to skoro neslyšně. Je to modlitba, možná hledání útěchy. Objekt, které mu schází od doby, kdy mu bylo sedm let. Od doby, kdy jeho matka Rosa zemřela. To bylo v roce 1783, v roce Božího trestu, v roce, kdy se země třásla tak dlouho, dokud z Bagnary nezůstaly jen rozvaliny. To ničivé zemětřesení, které postihlo Kalábrii a Sicílii a mělo na svědomí tisíce mrtvých, si během jediné noci jen z Bagnary odneslo desítky osob.

I tenkrát si byli s Giuseppinou nablízku.

Ignazio si ji dobře pamatuje. Hubené a bledé děvčátko, vmáčknuté mezi bratrem a sestrou, které upíralo zrak na dva kopečky hlíny označené jen jedním křížem: její rodiče. Zemřeli ve spánku, rozdrtily je sutiny jejich ložnice.

On stál zas vedle svého otce a své sestry; Paolo o krok za nimi, zaťaté pěsti a zachmuřený pohled v pubertální tváři. V těch dnech nikdo neoplakával jen své vlastní zemřelé: pohřeb Giuseppininých rodičů, Giovanni a Vincenza Saffiotiových, se konal týž den, kdy pohřbili jeho matku, Rosu Bellantoniovou, a spolu s nimi byli pohřbeni i mnozí další Bagnařané. Příjmení byla stále stejná: Barbarovi, Spolitiovi, Di Maiovi, Sergiovi, Floriovi.

Ignazio pohlédne dolů na švagrovou. Ve chvíli, kdy Giuseppina zvedne oči a setká se s jeho pohledem, mladík pochopí, že i na ni právě dotírají vzpomínky.

Mluví jedním jazykem, obývají tutéž bolest, nesou si v sobě stejnou osamělost.

„Měli bychom se jít podívat, jak jsou na tom ostatní.“ Ignazio ukazuje na kopec za obytným centrem Bagnary. Světla ve tmě jsou znamením přítomnosti domů a lidí. „Copak ty nechceš zjistit, jestli jsou Mattia a Paolo Barbaro v pořádku?“

V hlase se ozývá lehké váhání. Ve třidvaceti letech je to už mužský, a přece jeho gesta připomínají Paolovi chování dítěte, které se schovávalo za domem jejich rodiny, za otcovou dílnou, když ho jejich pravá matka hubovala. Potom, před *tou druhou*, novou manželkou jejich otce, Ignazio nikdy neplakal. Jenom se na ni upřeně díval pohledem plným záštiplné nenávisti a mlčel.

Paolo pokrčí rameny. „To není potřeba. Jestli domy stojí, tak se jim asi nic nestalo. A pak, je noc a je tma a Pagliara je daleko.“

Ale Ignazio úzkostlivě stáčí zrak směrem k cestě a pak dál, k výšinám, které obklopují vesnici. „Ne. Já se zajdu podívat, co se tam stalo.“ A vykročí po pěšině vedoucí do centra Bagnary, v patách má bratrovu nadávku.

„Vrať se zpátky,“ zakřičí za ním Paolo, ale on zvedne ruku a mávnutím mu sděluje, že ne, že půjde dál.

Je bos a v noční košili, ale je mu to jedno: chce vědět, co je se sestrou. Sejde z hůrky, kde leží Pietraliscia, po pár krocích je ve vsi. Tu a tam popadaná omítka, kusy střech, rozbité tašky.

Zahlédne nějakého běžícího muže, na hlavě má ránu. Krev se leskne v záři louče, kterou osvětluje uličku. Ignazio přejde náves, vnoří se do uliček plných slepic, koz, prchajících psů. Zmatek je moc velký.

Na dvorcích se ženy a děti modlí růženec nebo na sebe pokřikují, aby získaly zprávy. Muži naopak hledají rýče a motyčky, sbírají ze země vaky s nářadím, což je to jediné, co jim může zaručit obživu, co je cennější než jídlo nebo ošacení.

Ignazio stoupá po pěšině vedoucí ke contradě Granaro, kde stojí dům Barbarových.

Pěšinu tam lemují chatrče z kamene a dřeva.

Kdysi to bývaly opravdové domy. Byl malý, ale dobře se na ně pamatuje. Potom je zničilo zemětřesení v roce 1783. Kdo mohl, opravil si dům, jak se dalo, pomocí toho, co se mu podařilo zachránit. Ostatní využili zbořeniště, aby si postavili větší a bohatší obydlí, tak jako to udělal i jeho švagr Paolo Barbaro, manžel Mattie Floriové, jeho sestry.

První člověk, kterého spatří, je zrovna ona, Mattia, sedí na lavici, bosa. Tmavé oči, přísný pohled, dcera Anna se jí drží za noční košili a syn Raffaele spí v jejím náručí.

Ignazio v ní v té chvíli vidí svoji matku, její snědé odstíny. Jde jí vstříc, beze slova ji obejmě. Napětí mu přestane svírat srdce.

„Jak jste na tom? Co Paolo, co Vincenzo? A co Vittoria?“ Vezme mu tvář do dlaní, políbí ho na oči. V hlase má stopy pláče. „Jak se má Giuseppina?“ Znovu ho obejmě a bratr cítí vůni chleba a ovoce, vůni domova, něhy.

„Všichni jsou v bezpečí, díky Bohu. Paolo ji i děti uložil do chlíva. Já jsem se přišel podívat, co je s tebou... co je s váma.“

Zpoza stavení vyjde Paolo Barbaro. Jeho švagr. Vede osla za ohlávku.

Mattia ztuhne, Ignazio ji pustí.

„A vida, to je dobře. Právě jsem se chystal za tebou a za tvým bratrem.“ Zapřáhne zvíře ke dvoukoláku. „Musíme zajet do přístavu zkontrolovat loď. To nevadí, že seš tu jenom ty.“

Ignazio rozpaží a odhodí deku. „Takhle? Jsem polonahý.“

„Copak, snad se nestydíš?“

Barbaro je malý a zavalitý. Zato Ignazio je hubený, má mladé tělo samý nerv. Ozve se Mattia, přišourá se blíž i s dětmi, které se k ní tisknou.

„V šupletí jsou nějaký šaty. Může si na sebe vzít...“

Manžel ji umlčí: „Ptal jsem se tě snad na něco, proč musíš do všeho dycky strkat nos? A ty sebou koukej hnout, sedej.“